

Tradicions catalanes: els Reis

La Nit de Reis, els tres Reis d'Orient arriben amb el seu seguici als pobles i viles.

Aquella nit cal anar a dormir ben aviat, però abans cal deixar a taula una mica de menjar per als Reis: neules i torrons és el més comú, i aigua per als camells, ja que els espera una llarga nit de feina repartint regals per les cases.

Uns dies abans, cada nen i nena els haurà escrit una carta explicant-los quins són els regals que volen rebre i com s'han comportat durant l'any. Aquesta carta la poden donar a un dels seus patges, que els la farà arribar. A Esparreguera és el patge Salim qui recull les cartes.

Al matí del dia de Reis, quan la quitxalla es lleva, comprova que els Reis s'han menjat les neules i els torrons, i que els seus camells s'han begut l'aigua. Si el seu comportament ha estat bo, trobaran algun regal dels que han demanat, però si no es trobaran un tros de carbó de sucre.

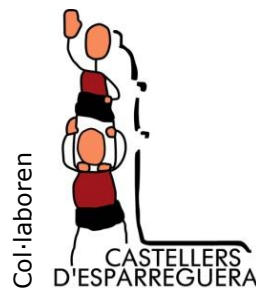
Els Reis és una festa de tradició cristiana que té l'origen en el naixement de Jesús. L'Evangeli de Sant Mateu explica que uns mags van arribar d'orient seguint una estrella que els va guiar fins a l'establia on hi havia Maria amb el nen, i li van oferir or, encens i mirra.

A cap altre lloc de La Bíblia s'esmenten aquests personatges, ni se'n diu el nombre, ni se'ls identifica com a reis, sacerdots o astròlegs.

La Convenció sobre els Drets de l'Infant, aprovada per l'Assemblea general de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, reconeix **el dret de l'infant** al descans i a l'esplai, **al joc i a les activitats d'esbarjo** adequades a la seva edat, **sense cap mena de discriminació** per raó d'ètnia, color, sexe, llengua, religió, opinió política o d'altra mena, d'origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició; i diu que l'infant ha de ser educat en un esperit de pau, tolerància, dignitat, llibertat, igualtat i solidaritat, que **s'ha de tenir consideració especial per als infants que viuen en condicions difícils** i que se n'ha de **promoure la protecció i el desenvolupament** harmoniosos **d'acord amb les tradicions i els valors culturals de cada poble.**

Ajuntament
d'Esparreguera

Tradicions catalanes: el tió

El tió és una soca o un tronc de bona mida que s'ha aplegat al bosc i que a les primeries de desembre es posa en un racó arrecerat de la llar cobert amb una flassada per a preservar-lo del fred. Se li ha de donar de menjar i beure cada vespre. Segons el tió, prefereix un tipus de menja o altra, però el pa, les peles de fruita i una mica de dolç sembla que els agrada a tots.

Segons el costum de cada casa, la nit abans, o el mateix dia de Nadal després de dinar, es fa cagar el tió. Per fer-ho, cal seguir un ritual que consisteix que qui l'ha de fer cagar es renti bé les mans, després se li canta una cançó mentre se'l colpeja amb un bastó. Cal picar amb prou força per animar-lo a cagar tot el que ha endrapat els dies anteriors transformat en dolços o petites joguines. Alguns tions poden arribar a cagar fins al dia de Sant Esteve, i més enllà, però quan ja no els queda res es pixen o caguen un tros de carbó.

El tió era en principi el tronc que cremava a la llar de foc i que oferia escalfor i llum durant les llargues nits d'hivern.

Com a tradició d'origen remot és una romanalla d'un antic culte a un amulet domèstic protector de la família. A l'estiu els troncs cremen a les fogueres de la plaça, i a l'hivern al foc de la llar. És una tradició que rep diferents noms segons la geografia: *soca de Nadau* a la Vall d'Aran, *Nadau tidon* a Occitània, *tronça de Navidad* al Pirineu Aragonès ...

Pel seu origen pagà va ser reprovat per l'església catòlica al concili de Braga, al segle VII, però la tradició va perdurar als pobles de muntanya i a les zones rurals. Amb les posteriors migracions de la muntanya a la costa i dels pobles a les ciutats, el costum es va estendre arreu.

El tió manté com a objectiu oferir regals als de la casa. Regals que de primer eren bàsicament dolços, neules i torrns i que han evolucionat en algunes famílies cap a presents de més talla. És, però, una tradició que conserva la seva vigència com a moment de retrobament amb la família i els amics en el caliu de la llar i per a mantenir la il·lusió de la quitxalla.

Cançons per a fer cagar el tió:

Caga tió,
caga torró
d'avellana i de pinyó,
si no vols cagar,
et donaré un
cop de bastó:
un, dos, tres,
ja!

Caga tió,
caga torró,
d'avellana i de pinyó.
No caguis arengades,
que són salades.
Caga torrns,
que són més bons.

A banda del tió, d'origen molt antic, altres costums s'han incorporat a la nostra cultura en els darrers 100 anys.

L'arbre de Nadal és una tradició arrelada en diverses llegendes, que en situen l'origen al nord d'Europa, on es veneraven roures centenaris amb ritus als déus Thor i Odín. Es creu que el primer arbre de Nadal va arribar a l'Estat espanyol l'any 1870, després d'haver-se estès la tradició per Europa, Anglaterra i els Estats Units.

Les persones originàries de països de cultura musulmana obsequien els infants el dia de la festa del xai i els originaris de la Xina ho fan a la festivitat del seu any nou.

El joc i les joguines han evolucionat des de l'inici de la humanitat, però han mantingut la seva funció lúdica i de recreació de la realitat. Mitjançant les joguines, els infants exploren, aprenen, se socialitzen i es preparen per a la vida adulta.

L'arribada de persones d'altres orígens geogràfics ens ha permès enriquir-nos amb les seves aportacions culturals, tot i mantenir les tradicions existents. Som el resultat d'una barreja d'identitats i cultures que s'ha format al llarg dels segles.